

۱۴۴۱۳۴۳

۱۴۵۲/۷/۲۲

کاربرد آزمون‌های روانی و

تشخیص بالینی

(ویراست سوم)

www.ketab.ir

تألیف :

دکتر منوچهر ازخوش

عضو هیأت علمی علوم بهزیستی و توانبخشی

ازخوش، منوچهر ۱۳۳۴ -

کاربرد آزمون‌های روانی و تشخیص بالینی (ویراست سوم)، تألیف منوچهر ازخوش. - تهران: نشر روان، ۱۳۹۵.

[چهارده] ۲۹۸ ص: مصور، جدول.

شابک: 9 - 12 - 8352 - 600 - 978

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

موضوع: روان‌سنجی -- آزمون‌ها -- آزمون‌های هوشی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۲۲ الف ۴۴ / BF۳۹

رده‌بندی دیویی: ۱۵۰/۱۵۱۹۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۹۳۶۲۷

بیایید به حقوق دیگران احترام به گذاریم

مخاطب عزیز، خواننده گرامی، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مترجم و ناشر است. تکثیر آن به هر شکل و میزانی، بدون اجازه از ناشر و مؤلف، و خرید و فروش آن کاری نادرست، غیرقانونی، و غیرشرعی است. پیامد این عمل ناصواب موجب بی‌اعتمادی در فضای نشر و فروش کتاب می‌شود و می‌تواند زمینه‌ساز محیطی ناسالم جهت بی‌ارزش کردن زحمات دست‌اندرکاران فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی در جامعه شود که در نهایت، به زیان خود شما و فرزندان‌تان خواهد شد.

www.ketab.ir

سایت

www.ravabook.com

پست الکترونیکی

ravan_shams@yahoo.com

▣ کاربرد آزمون‌های روانی و تشخیص بالینی (ویراست سوم)

▣ تألیف: دکتر منوچهر ازخوش

▣ ناشر: نشر روان

▣ نوبت چاپ: نهم

▣ تعداد صفحات: ۳۱۲ صفحه

▣ شمارگان: ۵۵۰ نسخه

▣ لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

▣ تاریخ نشر: پاییز ۱۴۰۲

ISBN : 978 - 600 - 8352 - 12 - 9

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۳۵۲ - ۱۲ - ۹

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان علیزاده و شیخ‌لر، پلاک ۶۳

تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

۸۸۹۶۱۰۵۰

۸۸۹۶۱۰۷۰

تلفن: ۹ - ۸۸۹۷۳۳۵۸

فهرست مطالب

پیشگفتار	یازده
پیشگفتار ویراست سوم	سیزده

فصل اول: کلیات

مقدمه	۳
سوابق تاریخی آزمون‌ها	۳
تعریف آزمون	۵
انواع آزمون‌ها	۷
۱- تقسیم‌بندی برحسب تنوع پاسخ‌ها : آزمون‌های مداد - کاغذی	۷
۲- تقسیم‌بندی برحسب شیوه اجرا	۸
۳- تقسیم‌بندی برحسب زمان	۸
۴- تقسیم‌بندی برحسب نوع پدیده‌ای که اندازه می‌گیرند	۸
۵- تقسیم‌بندی برحسب فرهنگ	۹
ویژگی‌های مهم آزمون‌ها	۹
۱- استاندارد بودن	۹
۲- اعتبار	۱۰
۳- روایی	۱۳
کاربرد آزمون‌ها	۱۵

پیشگفتار

تقریباً نزدیک به یک قرن از ابداع و کاربرد آزمون‌ها در زمینه‌های گوناگون علوم انسانی به‌خصوص در روان‌شناسی، روان‌پزشکی و رشته‌های وابسته به آن می‌گذرد. در این رهگذر، سزاوار است از آلفرد بینه بینان‌گذار آزمون‌ها که اولین فعالیت در این زمینه را در سال ۱۹۰۵ ارایه داد، یاد کنیم. نتایج فعالیت‌های او و سایر محققان در چنین موضوع‌هایی امروزه یکی از مهم‌ترین ابزار تشخیصی بیماری‌های روانی و کاربرد آزمون‌های روان‌شناختی در موارد مختلف است. این آزمون‌ها که در ابعاد گوناگون به معرفی تقریباً عینی شخص پرداخته‌اند، به روان‌شناسان این امکان را می‌دهند که بتوانند از نتایج به دست آمده به شکل غنی‌تری سود ببرند، و با مقایسه یافته‌های این آزمون‌ها با دیگر نتایج شیوه‌های تشخیص بالینی (مانند مصاحبه، مشاهده و تاریخچه فردی) بتوانند به تشخیص تقریباً مطمئن دست یابند.

اخیراً در ایران به واسطه فعالیت‌های روان‌شناسان، روان‌شناسی جایگاه واقعی خود را تا اندازه‌ای در بین علوم پیدا کرده است و در نتیجه ضرورت کاربرد آزمون‌ها در تشخیص بیماری‌های روانی و قابلیت‌های ذهنی افراد، بیش از پیش احساس می‌شود. شاید به همین خاطر است که در دوره کارشناسی روان‌شناسی بالینی، ۳ واحد درس تحت عنوان کاربرد مقدماتی آزمون‌های روانی و تشخیص پیش‌بینی شده است. در این

راستا، برای اینکه دانشجویان عزیز بتوانند به طریق درست از آزمون‌ها استفاده نمایند این کتاب در هشت فصل تهیه و تدوین شده است که در فصل اول به کلیات و در فصول بعدی، پس از بحث نظری و آرایه میزان اعتبار و روایی هر آزمون، نحوه کاربرد آزمون‌ها به طور دقیق توضیح داده شده است تا خواننده بتواند پس از مطالعه هر آزمون آن را اجرا کند. البته، فراموش نکنیم که کاربرد بدون آموزش و ممارست این آزمون‌ها می‌تواند خطراتی جدی در امر تشخیص و راهنمایی افراد در پی داشته باشد.

ضمناً در نشر کتاب حاضر شده است که مطالب به زبانی ساده و قابل فهم بیان شود. امید است که محتوای کتاب بتواند اطلاعاتی کافی در اختیار استادان، متخصصان، دانشجویان و علاقه‌مندان قرار دهد. از آنجایی که هیچ کاری به صورت کامل از برخی نقایص بری نیست. از خوانندگان انتظار می‌رود با آرایه پیشنهادات خود مؤلف را در رفع کاستی‌ها و لغزش‌های احتمالی یاری نمایند.

در خاتمه، مؤلف به خود لازم می‌داند که از همکاری دوست و همکار عزیز آقای سیاوش گودرزوند چگینی و آقای قاسم شمس که تصحیح و ویرایش این کتاب را برعهده داشته، تشکر را به عمل آورد و همچنین از سرکار خانم منصوره خانلری که وظیفه حروفچینی و صفحه‌آرایی را به عهده داشتند تشکر و قدردانی نماید.

دکتر منوچهر ازخوش

زمستان ۱۳۷۹